

การสร้างสรรค์การแสดงนาฏยอลังการบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษา

การแสดงชุดวิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ จังหวัดเพชรบุรี

The Creative Performance of Magnificent Spectacular Dance Based on Cultural Base of Western Ethnicity: A case study of Thai-Dam Art Style in Phetchaburi Province

กรวิภา เลาศรีรัตนชัย^{1*} และบงกช ทิพย์สุมณฑา²

Kornwipa Laosrirattanachai^{1*} and Bongkoch Thipsumontana²

^{1,2}อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{1,2}Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Pathom Rajabhat University

*Corresponding Author Email: kornwipa.npru@gmail.com

Received: 21 June 2024

Revised: 24 July 2024

Accepted: 29 July 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบริบทศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก และ 2. เพื่อสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ชุมชนบ้านเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ โดยมีเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 80 คน ที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารและแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ และมีศิลปวัฒนธรรมเหมาะสมกับการสร้างการแสดง คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยดำที่ยังยึดถือปฏิบัติ สืบทอดประเพณีอยู่ ประเพณีที่ควรคู่กับความเชื่อ มีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน เริ่มต้นด้วย ประเพณีการเกิด ประเพณีที่เกี่ยวกับการบวช และประเพณีการเกี่ยวกับความตาย ซึ่งประเพณีต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นการทำให้คนในชุมชนเกิดความมั่นใจในการใช้ชีวิต เกิดความรักความสามัคคีของคนในครอบครัว และชุมชน และ 2) กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ได้ชุดการแสดง นาฏยวิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ เป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และงานผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ตำบลเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยการนำการรำแคน และลักษณะการใช้เครื่องจักรสานหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดง นำเสนอผ่านรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้การรำแคนลักษณะต่าง ๆ ลักษณะการใช้อุปกรณ์จักรสานของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์

คำสำคัญ: นาฏยอลังการ, ฐานวัฒนธรรม, ชาติพันธุ์

Abstract

This research consists purposes were 1. to study culture and art context of ethnic groups in the western region and 2. to create performing arts by the community based on the cultural capital of ethnic groups in the western region including Thai Song Dam as ethnic group, Ban Khao Yoi Community, Phetchaburi Province. This is a qualitative research with research tools consisting of an interview form with a target group of 80 people who were selected purposively. The information gathered from interview forms and related documents were then content analysis. The results showed that 1) Khao Yoi community, Khao Yoi district, Phetchaburi province is an area rich in arts and culture suitable for creating performances. Most of the local people are black Thais who still practice and pass on traditions. Traditions that are worthy of belief are related to the lives of people

in the community, starting with birth traditions, ordination traditions, and death traditions. All of these traditions help people in the community feel confident in their lives, and create love and unity among family members and communities. 2) The black Thai ethnic group has a performance set called Natyawithi Sin Thap Thai Dam, a performance that reflects the identity, culture, way of life, and products of the black Thai ethnic group in Khao Yoi sub-district, Phetchaburi province. The performance uses the Khaen dance and the characteristics of using woven machinery or products from the community as inspiration for creating the performance. The performance is presented in the form of a folk dance performance using various types of Khaen dances and the characteristics of using woven machinery of the black Thai ethnic group, which reflects the way of life and traditions of the ethnic group.

Keywords: Spectacular Dance, Cultural Base, Ethnicity

บทนำ

สังคมไทย เป็นสังคมที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม ที่มีความหลากหลาย คือมีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม หรือมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์อันเนื่องมาจากการอพยพของผู้คนและแรงงาน หรือการเคลื่อนย้ายทางสังคม จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนผสมผสานกันทางวัฒนธรรม สามารถเรียกกลุ่มคนเหล่านั้นได้ว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” ทั่วประเทศ สามารถจำแนกพื้นที่ตามลักษณะการตั้งถิ่นฐานได้ 4 ลักษณะ คือ กลุ่มตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูงหรือชนชาวเขา กลุ่มตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบกลุ่มชาวเล และกลุ่มอาศัยในป่า วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยมีความหลากหลาย มีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปโดยสภาพเศรษฐกิจและสังคม ตามจารีตประเพณี

ภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทยแบ่งภูมิภาคตามราชบัณฑิตยสถาน ประกอบไปด้วย 5 จังหวัด ประกอบไปด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็น 5 จังหวัดที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยว และหลากหลายในเรื่องของชาติพันธุ์ อย่างจังหวัดเพชรบุรี มีกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีความเหนียวแน่นทั้งเรื่องการคงอยู่ การสืบสานศิลปวัฒนธรรม อย่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ชุมชนบ้านเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมา ในด้านแง่มุมของการแสดงยังคงไว้ซึ่งประเพณีการฟ้อนรำ (ดำรงพล อินทร์จันทร์, 2562, น.80) ที่หลอมรวมศิลปะหลาย ๆ แขนงไว้ในการแสดง ไม่ว่าจะเป็นดนตรี นาฏศิลป์ คีตศิลป์ วรรณกรรม ตลอดจนวัฒนธรรมการแต่งกาย แขนงในสถานการณ์ปัจจุบันนั้น มีการพัฒนา เจริญเติบโตขึ้นไปหลากหลายด้าน ทั้งเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาท สื่อต่าง ๆ ที่เข้ามากลืนกินวัฒนธรรมเดิมจนแทบหายไป ส่งผลกระทบให้การดำรงไว้ซึ่งสิ่งที่ปฏิบัติกันมาอย่างการแสดงทางวัฒนธรรม มิได้เป็นที่นิยมชมชอบ อีกทั้งผู้คนในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ มีการออกนอกพื้นที่เพื่อไปศึกษา และทำงานที่ต่างถิ่นมากยิ่งขึ้น อาจเป็นไปได้ว่า หากไม่มีการอนุรักษ์ สืบสานพัฒนาให้เป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จัก อาจถึงการเสื่อมสลาย สูญหายของวัฒนธรรมศิลปะการแสดงกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกไปได้ตามกาลเวลา

ด้วยเหตุนี้ กลุ่มผู้ศึกษานานวิจัย ที่เล็งเห็นถึงรูปแบบการแสดงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก ที่มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ยังคงอยู่ให้เป็นที่รู้จักและเป็นการสืบสานรากเหง้าของบรรพบุรุษ ดังนั้นจึงเกิดโครงการวิจัยเรื่อง นาฏยอลังการโดยชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก และเกิดเป็นบทความวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์การแสดงบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก : กรณีศึกษา การแสดงชุด วิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ จังหวัดเพชรบุรี เป็นการพัฒนารูปแบบการแสดงจากเดิมของชุมชน ให้มีความเป็นสากลดึงดูดน่าสนใจ ผสมกับการสอดแทรกผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชนไว้ในการแสดงที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้ การแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นยังคงอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมการแสดงของเดิมไว้ หากแต่

พัฒนารูปแบบของการแสดง องค์ประกอบของการแสดงส่วนต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถสื่อสารถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชน ผ่านการแสดงในรูปแบบนาฏยอลังการ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ชุมชนบ้านเขาย้อย โดยมีกระบวนการวิธีการสร้างที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ การลงพื้นที่ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกับเยาวชน กลุ่มชาวบ้าน ผู้สูงอายุในการสร้างสรรค์การแสดง ได้มีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ทำให้เกิดความซาบซึ้งประทับใจต่อยอดทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนสืบไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้ ซึ่งเมื่องานวิจัยสำเร็จลุล่วงแล้วจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการแสดงที่ผสมผสานระหว่างองค์ความรู้ดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยดำในจังหวัดเพชรบุรีกับการออกแบบที่ทันสมัย โดยเน้นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการแสดงที่มีความอลังการ ทั้งในด้านท่ารำ เครื่องแต่งกาย และดนตรี ซึ่งไม่เพียงช่วยสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม แต่ยังเป็นการต่อยอดในด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของภูมิภาคตะวันตก อีกทั้งยังส่งเสริมการเข้าใจและเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก
2. เพื่อสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตกในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ชุมชนบ้านเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

การบททวนวรรณกรรม

บทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยขอสรุปการนำมาใช้ในบทความวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการศึกษาระวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย โดยเป็นกลุ่มชนที่มีลักษณะทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และภาษาพูดเดียวกัน รวมตัวเป็นกลุ่มชุมชน มีการอนุรักษ์ พัฒนาและสืบทอดอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของคนรุ่นอนาคต (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2560, น.6-7)
2. กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูล ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และการแสดงของชุมชน (ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำเขาย้อย, 2566, แผ่นประชาสัมพันธ์)
3. ทฤษฎีของความคิดสร้างสรรค์ หลักคิดและหลักปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางสร้างสรรค์ความงามและความสำเร็จของการแสดง (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547, น.225-234)
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับดนตรี องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในด้านศิลปะการแสดง เป็นการสื่อสารทางด้านเสียงดนตรีเพื่อสะท้อนแนวคิดของการแสดงและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้สร้างสรรค์ได้ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ผ่านทางท่าทาง ดนตรี และองค์ประกอบอื่น ๆ ในการแสดง (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547, น.152)
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม เป็นการศึกษานโยบายการส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง Cohen & Uphoff (1981) ในการออกแบบและสร้างสรรค์การแสดงในครั้งนี้
7. แนวคิดทฤษฎีนาฏยอลังการ เป็นการศึกษานโยบายการสร้างสรรค์การแสดงให้มีความยิ่งใหญ่ นำเสนอศิลปะการแสดงนาฏยศิลป์ที่มีความงดงามด้วยฉาก เครื่องแต่งกาย แสงสี และเทคนิคพิเศษ

8. แนวคิดทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ผู้วิจัยศึกษาในประเด็นการคิดค้น การสร้างสรรค์การทดลองในการประดิษฐ์ท่าทาง การเคลื่อนไหวของนาฏยศิลป์ (จินทนา รังรักษ์, สัมภาษณ์, 2555 อ้างถึงในธรากร จันทนะสาโร, มปป, น.153) นำมาสู่การสร้างสรรค์งานการแสดงในรูปแบบนาฏยอลังการ

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาอัตลักษณ์ร่วมด้านพิธีกรรมกินฮีส นาฏกรรม ดนตรี ผ้าและการแต่งกาย และการพัฒนาพิธีกรรมกินฮีสเป็นศิลปะการแสดงจากงานวิจัยของเครือจิต ศรีบุญนาถ (2550) อีกทั้งยังศึกษาการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ตามยุคสมัยของนิศาตร์น สิ่งหิบุราณ และคณะ (2560) และศึกษาการสร้างสรรคนาฏศิลป์จากแนวคิดวิถีชีวิตทางด้านเครื่องแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยคำตี ในประเทศอินเดีย ของณัฐพัฒน์ ผลพิกุล (2563) กล่าวถึงแนวคิดเรื่องเครื่องแต่งกายของผู้หญิงชาวไทยคำตีพบว่า การออกแบบบทการแสดงนำแนวคิดมาจากวิถีชีวิตและประเพณีของชาวไทยคำตี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการแสดงนาฏยศิลป์ ผลิตภัณฑ์ชุมชน สุขภาวะ การท่องเที่ยว และการสื่อสารการตลาดในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรวมทั้งหมด 40 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ เน้นกลุ่มเป้าหมายที่สามารถเป็นประโยชน์ต่อการให้การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย สามารถแบ่งกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 1 คือ 1) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จำนวน 10 คน 2) ชาวบ้านที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ จำนวน 20 คน 3) พันธมิตรทางการตลาดจำนวน 10 คน เช่น สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการ หน่วยงานที่มีบริการให้นักท่องเที่ยว

1.2 กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 40 คน ที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความต้องการ และความสนใจของนักท่องเที่ยว และเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้การสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) อีกทั้ง ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบ กลั่นกรอง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างข้อคำถาม และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาระสำคัญ ตลอดจน ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลอง (Try Out) สัมภาษณ์กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง ข้อแก้ไข ข้อเสนอแนะให้แบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีวิจัยและกระบวนการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเอกสารเป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการ และเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรม งานช่างศิลป์ งานศิลปะการแสดงของคนในพื้นที่ ขั้นตอนที่ 2 สร้างสรรค์การแสดง ออกแบบและถ่ายทอดกระบวนการทำรำ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ชุมชน การประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์การแสดงบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก : กรณีศึกษาการแสดงชุด วิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก

ผลการวิจัยพบว่า ตำบลเขาย้อย ตั้งอยู่ศูนย์กลางของอำเภอเขาย้อย อยู่บริเวณรอบเขาย้อยจึงได้ชื่อว่าตำบลเขาย้อย ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยทรงดำ และมีประชากรหนาแน่นที่สุดใน 10 ตำบล ตำบลเขาย้อย มีหมู่บ้านรวม 7 หมู่บ้าน มีประชากรหลายเผ่าพันธุ์อยู่ร่วมกันก็อยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุข มีประเพณี และแต่งงานอยู่กินกันอย่างสงบสุข (ถนอม คงยิ้มละมัย, 2533, น.49) ในพื้นที่วิจัยมีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำที่มีศิลปวัฒนธรรมด้านประเพณี ชาวไทยทรงดำ มีประเพณีต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย ด้านศิลปะการแสดง การรำ การละเล่นของไทยทรงดำ การรำแคน ประกอบด้วยเสียงแคนและเสียงปรบมือ การร้องเพลงแกกันเรียกว่า “เซ็งกอน” เป็นการเล่นกลอนโดยโต้ตอบกันระหว่างชายหญิง ด้านการแต่งกาย เสื้อผ้าและทรงผมของไทยทรงดำ มีลักษณะโดดเด่น มีการทำผมที่เป็นเอกลักษณ์และยังคงรูปแบบไว้จนถึงปัจจุบัน ด้านการจักสานหรือศิลปหัตถกรรม เป็นเครื่องมือสำหรับชาวไร่ทั้งแบบดั้งเดิมที่ยังคงใช้ในปัจจุบัน

2. สร้างสรรค์ศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก ในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยดำ ชุมชนบ้านเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบศิลปะการแสดง คือการสร้างสรรค์การแสดงขึ้นมาใหม่ โดยได้แรงบันดาลใจมาจากสิ่งรอบตัวที่พบเห็น ในงานวิจัยเรื่องนี้เป็นกรสร้างสรรค์การแสดงจากทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่ในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก สร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ความพึงพอใจความเพลิดเพลินอารมณ์ให้กับผู้ชม เป็นสื่อเรียนรู้การแสดงของกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ของศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ในประเด็น การคิดให้มีนาฏศิลป์ คือ การคิดประดิษฐ์นาฏศิลป์ชุดใหม่เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้แก่ชุมชน โดยใช้ความเป็นมา วิธีการแสดง การสร้างงานจักสาน งานปักปะสร้างเรื่องราวที่สัมพันธ์กับงานด้านผลิตภัณฑ์ในชุมชนได้ มาเป็นการออกแบบศิลปะการแสดง หรือรูปแบบของการแสดง โดยมีรายละเอียดของการแสดง ดังนี้

2.1 ชื่อชุดการแสดง: นาฏยวิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ

1) รูปแบบการแสดง: เป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และงานผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยดำ ตำบลเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยการนำการรำแคน และลักษณะการใช้เครื่องจักรสานหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดง นำเสนอผ่านรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้การรำแคน ลักษณะต่าง ๆ ลักษณะการใช้อุปกรณ์จักรสานของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยดำ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์

2) แนวดนตรี: ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้าน แคน มีเนื้อร้องเพลงแคนบอกถึงลักษณะการใช้เครื่องจักรสาน เพิ่มความทันสมัยและเพิ่มความอลังการด้วยซาวด์เอฟเฟคประกอบตลอดทั้งเพลง เนื้อเพลง นาฏยวิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ

“จักสานไธดำล้ำค่าปูเต่ายายหลายงาม ลายเฮ็ดล้ำค่าคือลายดอกงา ดอกพรมใส่ของนานา เอ้อ สะเอ้อ เออ กะเล็ภาขนา กะเล็ใส่ผักใส่ปลา กะแอ็บเอาใส่ข้าวเหนียว”

“ขมูก งานสานหีบฝา วิพาพัดผ่อนฮ้อนไกล ดักปลาไหลเอาไขบ้องลัน ลงข้องสานใส่ปลาพลัน เอ้อสะเอ้อ เออ ใช้ดักกบตุ้มลัน กระสาสวิงชวนดัน พันปลาแมงดาเต็มตาง”

“เบิ่งทาง ปักปะลายผ้า หมอนอิฐ มีมา หมอนตัว ลายเบาะสาวสอดเอื้อเชื้อฝ้าย มีลายเอื้อแก่นแตงแง เอ้อสะเอ้อเออ งามตานกแก้วลาย ลายฟ้าเอื้อลายตีนมัย หมาย่าย่ายจิ้งจกตาเว็น”

“ดอกผ้าเป็นลายเรขา ดอกพรมดอกบัวขาแก้ว ดอกงาแห้วดอกแปดตาเร็น ลายกลีบบะเพืองเฮืองเห็น เอ้อฮะเออเออ ลาย เป็นหัวแมงดา ลายดอกมะลิ ซ้อนลา ลายดอกจันทน์ทราสว่างาม”

“หัตถศิลป์ ถิ่นแดนไทยดำ งามล้ำวิถีสยาม มีแต่ยามปู่ตายาย ภูมิถิ่นอุดมเหลือหลาย ลายจักสานมาย เอ้อฮะเออเอ็งเอ๋ย มุลมังฮุ่งเฮืองเรื่องลาย หัตถกรรมไทยดำเฮาเอ๋ย”

3) เวลาที่แสดง: 7 นาที

4) เครื่องแต่งกาย: ผู้วิจัยถอดแบบจากการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำที่มีความเป็นเอกลักษณ์ โดยแบ่ง เครื่องแต่งกายเป็น 2 รูปแบบ ชาย และ หญิง ที่เพิ่มผลิตภัณฑ์ของงานวิจัยเข้ามาเป็นเครื่องประดับและอุปกรณ์การแสดง

รูปภาพที่ 1 เครื่องแต่งกายนักแสดง (ชายนักแสดงชาย ขวานักแสดงหญิง) (ที่มา: กรวิภา เลาศรีรัตนชัย, 2566)

ส่วนช่วงการแสดง แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

การแสดงช่วงที่ 1 นำเสนอลักษณะลีลาการรำแคนตามกระบวนรำแคนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ สอดแทรกอิริยาบถ ของวิถีชาวบ้าน และผู้วิจัยผสมผสานรูปแบบการแปลแฉะประกอบการแสดงใช้ในการแสดงช่วงที่ 1

การแสดงช่วงที่ 2 นำเสนอวิถีชีวิต ลักษณะการใช้เครื่องจักรสานและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์จากงานวิจัย โดยการ นำเสนอการแสดงผ่านการสร้างสรรค์ท่าทาง ลักษณะการใช้งานของอุปกรณ์ต่าง ๆ ถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิต ประเพณี จากเพลง ร้องที่กล่าวถึงวิถีชีวิตและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ผสมผสานกระบวนการเล่นแฉะ เพื่อให้เกิดความสวยงามยิ่งขึ้น

การแสดงช่วงที่ 3 นำเสนอการแสดงที่มีความสนุกสนาน ของผู้คนในชุมชน ผู้วิจัยสร้างสรรค์ทำนองเพลงใหม่ให้ สนุกสนานเพื่อสร้างความบันเทิงแก่ผู้ชม และเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาร่วมการแสดง

รูปภาพที่ 2 ช่วงการแสดง (ช่วงที่ 1 เรียงจากซ้ายไปขวา) (ที่มา: กรวิภา เลาศรีรัตนชัย, 2566)

กระบวนการรำ ชูตนาฏยวิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ

ลำดับที่	รูปภาพ	อธิบายท่ารำ
1		นักแสดงหญิง และ นักแสดงชาย ปฏิบัติท่า เดินเรียงแถวเฉียงออกมาหน้าเวที สมมุติเป็นการเดินอพยพย้ายถิ่นฐาน ส่วนมือ ถืออุปกรณ์หัตถศิลป์ของชุมชน(ตามอิสระ) แล้วเดินเข้ามาเป็นวงกลม
2		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติท่า มือขวาแบมือเหนือศีรษะ มือซ้ายจับส่งหลัง ย่ำเท้าสลับซ้ายขวาซ้าย นับเป็น 1 จังหวะ ย่ำเท้าขวาซ้ายขวา เปลี่ยนมือซ้ายมือแบเหนือศีรษะ มือขวาจับส่งหลัง ทำเช่นนี้ 12 จังหวะ
3		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติท่า ย่ำเท้าตามจังหวะ มือขวาจับปรกข้าง มือซ้ายตั้งวงระดับศีรษะ ย่ำเท้า พร้อมเปลี่ยนลักษณะมือ มือขวาดังวงระดับศีรษะ มือซ้ายจับปรกข้าง ทำ สลับไปเช่นนี้ 12 จังหวะ
4		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติท่า เดินย่ำเท้าตามจังหวะเพลงเป็นวงกลม
5		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติท่า มือขวาแบมือเหนือศีรษะ มือซ้ายจับส่งหลัง ย่ำเท้าสลับซ้ายขวาซ้าย นับเป็น 1 จังหวะ ย่ำเท้าขวาซ้ายขวา เปลี่ยนมือซ้ายมือแบเหนือศีรษะ มือขวาจับส่งหลัง ทำเช่นนี้ 12 จังหวะ

6		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ ย่าเท้าตามจังหวะ มือขวาจับปรกข้าง มือซ้ายตั้งวงระดับศีรษะ ย่าเท้า พร้อมเปลี่ยนลักษณะมือ มือขวาตั้งวงระดับศีรษะ มือซ้ายจับปรกข้าง ทำ สลับไปเช่นนี้ 12 จังหวะ
7		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ เดินย่าเท้าตามจังหวะเพลงเป็นวงกลม กำมือหลวมๆ
8		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ มือขวาแบมือเหนือศีรษะ มือซ้ายจับส่งหลัง ย่าเท้าสลับซ้ายขวาซ้าย นับเป็น 1 จังหวะ ย่าเท้าขวาซ้ายขวา เปลี่ยนมือซ้ายมือแบเหนือศีรษะ มือขวาจับส่งหลัง ทำเช่นนี้ 12 จังหวะ
9		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ ย่าเท้าตามจังหวะ มือขวาจับปรกข้าง มือซ้ายตั้งวงระดับศีรษะ ย่าเท้า พร้อมเปลี่ยนลักษณะมือ มือขวาตั้งวงระดับศีรษะ มือซ้ายจับปรกข้าง ทำสลับไปเช่นนี้ 12 จังหวะ
10		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ เดินถืออุปกรณ์ทัศนศิลป์ มาโพสในลักษณะกลุ่ม
11		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ การใช้อุปกรณ์ทัศนศิลป์ ตามลักษณะการใช้งานของแต่ละชิ้น

12		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ การใช้อุปกรณ์หัตถศิลป์ แต่ละประเภท คนละ 2 จังหวะ แล้วนั่งทำของ อุปกรณ์ตนเอง
13		นักแสดงหญิง ปฏิบัติทำ การปักลายหมอนหน้าอิฐ ใช้สีลาการเย็บปักตามลายทำต่างๆ
14		นักแสดงหญิง ปฏิบัติทำ ทางการเดินย่ำเท้าตามจังหวะเพลง โดยใช้สะโพกเป็นสีลาการเดิน
15		นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ การใช้อุปกรณ์ การหาปลา
16		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ มือขวาแบมือเหนือศีรษะ มือซ้ายจับส่งหลัง ย่ำเท้าสลับซ้ายขวาซ้าย นับเป็น 1 จังหวะ ย่ำเท้าขวาซ้ายขวา เปลี่ยนมือซ้ายมือแบเหนือศีรษะ มือขวาจับส่งหลัง ทำเช่นนี้ 8 จังหวะ(เร็ว)

17		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ เดินย่ำเท้าตามจังหวะเพลงเป็นวงกลม กำมือหลวมๆ
18		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ ปรบมือระดับศีรษะ ด้านขวาและซ้าย สลับกับไปมาพร้อมโยกตัว 8 จังหวะ
19		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ นักแสดงชายและหญิงเดินไปหยิบอุปกรณ์การแสดง แล้วย่ำเท้าขึ้นมาบน เวที 12 จังหวะ
20		นักแสดงหญิง นักแสดงชาย ปฏิบัติทำ โผล่จบการแสดง โคนใช้อุปกรณ์ที่ใช้อยู่ด้านหน้าตนเอง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์การแสดงบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษาการแสดงชุด วิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก พบว่า ชุมชนเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ และมีศิลปวัฒนธรรมเหมาะสมกับการสร้างการแสดง คนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยดำที่ยึดถือปฏิบัติ สืบทอดประเพณีอยู่ ประเพณีที่ควรคู่กับความเชื่อ มีความสัมพันธ์ต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน เริ่มต้นด้วย ประเพณีการเกิด ประเพณีที่เกี่ยวกับการบวช และประเพณีการเกี่ยวกับความตาย ซึ่งประเพณีต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นการทำให้คนในชุมชนเกิดความมั่นใจในการใช้ชีวิต เกิดความรักความสามัคคีของคนในครอบครัว และชุมชน จากศึกษาตามวัตถุประสงค์ ที่ 1 นำข้อมูลไปสร้าง ศิลปะการแสดงนาฏยอลังการโดยชุมชนบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก

2. เพื่อสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก ในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ ไทยทรงดำ ชุมชนบ้านเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่า จากประชุมกลุ่มย่อย และการศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ อาชีพ กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ มีการพัฒนาสร้างสรรค์การแสดง จากทุนเดิมด้านศิลปะการแสดงอยู่แล้ว ในงานวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ต้นแบบในการออกแบบสร้างสรรค์การแสดง ไว้เป็นแนวทางและการศึกษาพัฒนาต่อไป โดยมีการ

ออกแบบสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงโดยชุมชนบนฐานทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก เพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ ของโครงการวิจัย โดยนำเสนอผลการวิจัย พื้นที่ชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ได้ชุดการแสดง นาฏยวิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ เป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่สื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต และงานผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ตำบลเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยการนำการรำแคน และลักษณะการใช้เครื่องจักรสานหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ การแสดง นำเสนอผ่านรูปแบบของการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน โดยใช้การรำแคนลักษณะต่าง ๆ ลักษณะการใช้อุปกรณ์จักรสาน ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์การแสดงบนฐานวัฒนธรรมชาติพันธุ์ภูมิภาคตะวันตก: กรณีศึกษาการแสดงชุด วิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. อภิปรายผลจากการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การแสดงของชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี พบว่ามีการอนุรักษ์ สืบสานการแสดง ผ่านประเพณีต่าง ๆ ซึ่งมีการร่ายรำประกอบดนตรีพื้นเมือง แต่อย่างไรก็ตามยังขาดการนิยมนิยมชมชอบ น้อยคนนักที่จะสนใจศึกษา หรือเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน สอดคล้องกับกัญญารัตน์ พงศ์กัมปนาท (2564) ที่ว่าด้วยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อศิลปะการแสดงพื้นบ้านมีดังนี้ 1) การมองเห็นคุณค่าของคนในชุมชน 2) การตระหนักรู้ของคนในชุมชน 3) การจัดการศึกษาให้กับคนในชุมชน อีกทั้งในการฟื้นฟู พัฒนาการแสดงของชุมชนนั้นต้องมีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ Anthony F. C. Wallace (1956) ได้กล่าวไว้ว่า ในการฟื้นฟูสิ่งต่าง ๆ นั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการฟื้นฟูได้ถูกนิยามว่าเป็นความพยายามที่มีการไตร่ตรองอย่างเป็นระบบ ซึ่งกระบวนการฟื้นฟูมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้มรดกทางวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นไม่สูญหาย

2. อภิปรายผลจากการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ในการสร้างสรรค์การแสดงนั้น สามารถสร้างสรรค์ได้จากสิ่งรอบตัวของมนุษย์เรา ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ประเพณี หรืออาชีพ รวมไปถึงรูปแบบการแสดงที่ต้องชัดเจน มีการสอดแทรกสัญลักษณ์ อีกทั้งมีการออกแบบฉาก อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สื่อสารเรื่องราวให้ผู้ชมเกิดอารมณ์สได้ สอดคล้องกับจุติกา โกศลเหมณี (2556) ในเรื่องของรูปแบบฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่มีปรับแต่งรูปลักษณะของอุปกรณ์ แต่จะต้องไม่เด่นเกินลีลาท่าทาง ของการแสดงนั้น ๆ ได้ อีกทั้งการแสดงที่สร้างสรรค์ หากจะให้เป็นที่นิยมหรือยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนการหน่วยงานส่วนต่าง ๆ สอดคล้องกับนวลรวี จันทรลุน (2560 อ้างถึงในกัญญารัตน์ พงศ์กัมปนาท, 2564, น.15-16) ที่ว่าด้วยแผนการดำเนินงาน การสนับสนุนการแสดงพื้นบ้านของไทยต้องประกอบไปด้วย การส่งเสริมศิลปิน อุดหนุนงบประมาณจัดอบรม จัดประชุม รวมกลุ่มศิลปิน และส่งเสริมให้กลุ่มศิลปินมีงานแสดงอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ อาจส่งผลให้การแสดงที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ เกิดความยั่งยืนต่อเนื่องจนประสบผลสำเร็จ

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบในส่วนของศิลปวัฒนธรรมได้ว่า การสร้างสรรค์การแสดงชุดใดชุดหนึ่งนั้น จำเป็นต้องลงไปศึกษา ประวัติ ความเป็นมาของเรื่องราว พื้นดินนั้น ๆ จากคนในชุมชนโดยตรง เพื่อความถูกต้องและชัดเจนของข้อมูลในพื้นที่ จะต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ มาเป็นอันดับแรก ทั้งจารีตเรื่องเครื่องแต่งกาย เพลง ดนตรี นอกจากนี้ ในบทความงานวิจัยชิ้นนี้ ยังก่อให้เกิดผลงานการแสดง นาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดแทรกวัฒนธรรม ความเป็นกลุ่มชนชาติพันธุ์ อันเปรียบเสมือนแหล่งเรียนรู้ ศูนย์รวมการศึกษา ผ่านในรูปแบบของการแสดงนาฏยอลังการชุด วิถีศิลป์ถิ่นไทยดำ จังหวัดเพชรบุรี

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

รูปแบบ กระบวนการสร้างสรรค์การแสดง จากบทความวิจัยเรื่องนี้ เป็นกระบวนการที่ผ่านการรับคำแนะนำจาก นักวิชาการด้านการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หากนักวิจัย หรือหน่วยงาน องค์กรใดต้องการนำไปปรับใช้ในพื้นที่อื่น ๆ จำเป็นต้อง ศึกษาบริบท ศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มคนในพื้นที่นั้น ๆ อย่างลุ่มลึก วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนให้ได้อย่าง แท้จริง จึงทำการสร้างสรรค์การแสดงชุดอื่น ๆ ขึ้นมาให้สอดคล้องกับชุมชนได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดในเรื่องของการเลือกพื้นที่ใหม่ ๆ ที่มีความน่าสนใจ หรือสามารถสร้างสรรค์ การแสดงที่รวมความเป็นเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันใน 1 ชุด เพราะจากการศึกษาพบว่า ใน 1 จังหวัดนั้น มี ประชากรอาศัยอยู่ค่อนข้างหลากหลายชาติพันธุ์ มาพร้อมกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจ และสมควรที่จะนำไป พัฒนาข้อเสนอทางวิจัยในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). *ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560-2564*, กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กัญญารัตน์ พงศ์กัมปนาท. (2564). *กระบวนการฟื้นฟูศิลปะการแสดงพื้นบ้าน. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ*, 22(2), 15-16
- จุติกา โกศลเหมมณี. (2556). *รูปแบบและแนวคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของ นราพงษ์ จรัสศรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ดำรงพล อินทร์จันทร์. (2562). *พลวัตชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงภาคตะวันตกของไทย ระยะที่ 1 พื้นที่ศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ชุดโครงการศึกษาวิจัยพลวัตของชุมชนชาติพันธุ์เพื่อการสร้างแผนที่วัฒนธรรมมีชีวิต ปีที่ 1 (พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).*
- ธรากร จันทนะสาโร. (ม.ป.พ). *นาฏยประดิษฐ์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ.*
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์.ศ.ดร. (2547). *หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.*
- Anthony F. C. Wallace. (1956). Revitalization Movements. *American Anthropologist*, 58(2), 264-281.